POZİTİVİST KURAMDA DİN-BİLİM İLİŞKİSİNİN BEYAZ PERDEYE YANSIMASI: SONSUZLUK TEORİSİ

Ali Ulvi ÖZBEY (*)

Öz

Varlığın pozitif görüntüleri onun ontolojik ölçütleri haline geldiğinde, somut ve gözle görünür olan dünya her şeyin temel belirleyici kaidesi olarak kabul görür. Bu temel aksiyom, varlığın ötesiyle ilgili tanımları göze bağımlı kıldığı gibi görme biçimleri ile oluşan tüm tanımlar, merkezde insan olmak üzere toplumların da anlam kaygısı haline gelir. Pozitivist görüş de, insanın ve daha geniş bir perspektifte toplumların varlığın ötesiyle ilgili tanım ve anlam oluşturma/kurma eylemini göze ve/veya deneysel tecrübeye bağımlı kılar. Böylece fizik dünya ana kriter olurken fizikötesi tüm tecrübeler sadece bir nazariye olarak kalır. Buna bağlı olarak insanlığın tüm dini/metafizik tecrübesi bir geri dönüşüm ihtimali gibi önemsizleşirken insanlığın din üzerinden kurmaya çalıştığı tüm meta/sosyolojik kabiliyette itibarsızlaştırılmaya çalışılır. Bu çalışmamızda Sonsuzluk Teorisi filmi üzerinden bu iki farklı tecrübe karşılaştırılacaktır.

Anahtar Kelimeler: *Pozitivizm, Metafizik, Film, Sonsuzluk teorisi, İnsan.*

Reflection of Relationship Between Religion and Science in Screenplay: The Man Who Knew the Infinity

Abstract

When positive images of being become its ontological criteria, the concrete and visible world is recognized as the basic determinant of all things. This basic axiom makes the definitions related to beyond the existence of eyes dependent on the eye, and all definitions formed by the forms of vision become the concern of the societies in the center as well as the meaning of the society. The positivist view makes the human and, in a wider perspective, dependent on the experience and / or experimental experience of creating and creating meaning and / or meaning about societies beyond the existence. Thus, while physics is the main criterion, all the physical experiences remain only one

*) Dr. Öğr. Üyesi, Bingöl Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü (e-posta: aliulviozbey@hotmail.com). ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-7880-8312

theory. As a result, while all the religious / metaphysical experience of humanity becomes insignificant like the possibility of a recycle, it is attempted to discredit all the commodity / sociological ability that humanity is trying to establish through religion. In this study, these two different experiences will be compared through the film The Man Who Knew Infinity.

Keywords: *Positivism, Metaphysics, Film, The Man Who Knew Infinity, Human.*

Giriş

Sorun

Sinema, toplumsal açıdan kendisi ve seyircisi arasında özne-nesne ilişki kurgusunun oluşturulduğu düşüncelerin tümüne işaret edecek yüzyıl icadı olarak ifade edilmektedir. Zira sinema seyircisi olarak sinema salonundan içeri girip yerinize oturuncaya kadar eylemin öznesi olan insan filmin başlamasıyla bu kimliğini kaybederek filmin etkisi altına girip bazen gülen bazen sinirlenen bazen de ağlayan bir nesne haline gelir.

Sinema, toplumu yönlendirebilecek gücü ve potansiyeli ismini duyurduğu günden bu yana elinde tutmaktadır. Bireyden topluma ideolojik, siyasi, ekonomik düşüncelerin bireylere onları sarsmadan, gücendirmeden daha açık bir ifadeyle kendi rızalarıyla kabul ettirmenin bir biçimi olarak kabul edilebilir.

Gündelik yaşamda ya da akademik dilde "sinema" denildiğinde çoğunlukla hem filmi hem sinema salonunu hem de seyirciyi kapsayan çoklu anlamları olan bir tanımlama yapılmış olur. Aslında çoğu zaman "sinema" dendiğinde, bu üçlünün birlikte anıldığı, hatta bu kullanımın kimi zaman gözden kaçırıldığında istemeden de olsa bu üçlünün üçünü birden çağrıştırdığı düşünülebilir (Kırel, 2012, s. 17).

Kuramcı, entelektüel bir sinema adamı olarak ün yapan Elie Faure sinema mekanik olarak resimleri kaydeder, bunu biliyoruz artık cümlesiyle sinemaya dair düşüncelerini aktarmaya başlamaktadır. Ama insan olmazsa bu resimleri düzenlemek için kim seçebilir? Sinema doğrudan insan gözüyle görülebilmek için parlak ve biçimsel geçişler üretme becerisi sayesinde, henüz duyarsız ve bu gözden şüphe eden bir dünyayı tümüyle gösterir bize. Sinemanın sonsuz getirisi, tümüyle teknik araçlarla, bize "bilimsel" karakteri yahut saygın sanatçıların evreninde görülen biçimlerin benzerliğini ve renklerin uyumunu göstermesidir (Faure, 2006, s. 82).

Bu çalışma; sorun bağlamında bir analiz anlayışı üzerine odaklanan söz konusu bağlamın hangi ölçülerde ifade edilebileceğinin ortaya konulması açısından önem arz etmektedir. Önceki çalışmalarda gerçekleştirilen yazın eleştirilerinde geçerli birtakım yöntemlerin görsel sanatlarda özellikle sinema alanında da uygulanabileceğinin akademik anlamda irdelenmesidir. Zira filmi yazıp yöneten kişilerin dışında izleyenlerin filmden ne anladığı ya da onlara nasıl bir düşünce sunduğu tartışmaları önem arz etmektedir.

Çalışma genel olarak pozitivizm üzerinden başlatılan farklı perspektiflerden yorumlanan din ve bilim ilişkisinin kendi aralarındaki uzlaşma ve çatışmalarından kaynaklanan tarihsel sürecin adı geçen film üzerinden yorumlanmasını esas almaktadır.

Çalışmanın ilk bölümünde daha çok pozitivist kuramın genel tanımlaması, tarihsel süreci pozitivist kuramın öncü isimleri anlatılmaya çalışılmıştır. Ayrıca pozitivist kuramın sosyolojideki yeri ve önemine değinilmiştir. Bununla birlikte din-bilim ilişkisinin doğal süreçlerine değinerek aradaki uyum ve çatışmalara okuması yapılan film üzerinden birtakım açıklamalara gidilmiştir.

Çalışmanın sonraki aşamalarında tanımlanan kuramın sinema üzerinden okuması yapılarak karakterlere temsili sıfatlar yüklenmiştir. Başrol karakter Ramanujan ve yardımcı karakter Profesör Hardy din-bilim ilişkisindeki çatışmalara somut örnekler oluşturmuştur. Bir taraftan elde ettiği bilgiyi dini ilhamlara borçlu olan Ramanujan diğer tarafta ise bu bilginin ispatlanmasını her fırsatta dile getiren ateist Hardy.

Yöntem

Çoklu disipliner çalışmalara son derece elverişli olan sinemanın günümüzde sadece bir eğlence aracı olmadığının aksine tarih içinde kuramsal çerçevelerde sosyal bilimlerin diğer alanlarıyla kurduğu ilişkileri pozitivizm kavramı çerçevesinde Sonsuzluk Teorisi filmi örneği üzerinde içerik analizi yöntemiyle tartışmak bu çalışmanın asıl amacıdır. Bu minvalde Matthew Brown'un yönetmenliğini yaptığı ve Dev Patel'in başrolde oynadığı " The Man Who Knew The Infinity" (Sonsuzluk Teorisi, 2015) filmi bu çalışma için örnek film olarak seçilmiştir. Buradaki asıl gaye, kuramsal yaklaşımlara dayanak oluşturmak ve bu dayanakları içerik analizi yöntemiyle bir sonuca ulaştırmaktır. Analiz kapsamında filmin ana fikri irdelenerek filmin verdiği mesajlarından hareketle farklı sonuçlar elde edilmeye ve yeniden anlamlandırılmaya çalışılmıştır.

Kavramsal Çerçeve

Pozitivist Kurama Genel Bakış

Sosyolojik düşünce alanında çeşitli teorisyenler tarafından pozitivizme değişik açılardan birçok eleştiri yöneltilmiştir. Özellikle eleştirel kuramcılar tarafından yapılan değerlendirmelerde pozitivist düşünce dünyayı şeyleştirme eğiliminde olduğundan negatif yönden eleştirilere maruz kalmıştır. Bu bağlamda Martin Jay'ın söylediği gibi, "sonuç, 'olgular'ın mutlaklaştırılması ve var olan düzenin şeyleştirilmesiydi" (Ritzer & Stepnisky, Modern Sosyoloji Kuramları, 2018, s. 139).

Genel olarak kuramcılar insan eylemleri üzerinde yoğunlaşarak bu eylemlerin büyük çaplı toplumsal oluşumları etkileme şekillerini ele alırken pozitivist düşünce eylemleri doğal unsurlar tarafından belirlenen varlıklara indirgeyerek ilk görüşten bu yönüyle mahrum kalmaktadır.

Pozitivizm, araştırmalarını olgulara, gerçeklere dayanan, fizikötesi açıklamaları kuramsal olarak olanaksız gören; deneyle denetlenmeyen soruları sözde soru olarak niteleyen bir felsefe doğrultusudur. Pozitivizm öncelikle, modern bilimi ve bilimsel yöntemi yani deneyi ve gözlemi önemseyen bir düşünce sistemidir. Dolayısıyla pozitivizme göre, metafiziksel ve dinsel her türlü açıklama, gerçeklikle uyuşmamaktadır. Çünkü onlar için gerçek olan, deneyle varlığı kanıtlanmış olandır (DüşünBil Portal, 2007).

Daha sonraki yıllarda pozitivizm, Fransız düşünür A. Comte tarafından ilahiyatçı ve metafizik felsefeye karşı kullanılmıştır. Bu akıma göre, pozitif felsefe, insan zekâsının ulaşacağı son aşama kabul edilir. Toplumlar böylesi bir hedefe, din dışı bilimlerden elde ettikleri deneysel tecrübe ve tekâmülcü bir yaklaşımla ulaşabilirler (Altıntaş, 2006).

Pozitivist Kuramın Süreç İçinde Tarihsel Gelişimi Din-Bilim İlişkisi

Modern bilim, tarihsel açıdan 16. yüzyıla değin geriye gider. Nitekim bilim felsefesi ya da bilim tarihine ilişkin yapıtlara bakıldığında modern bilim deyişinin, Batı'da Rönesans ile başlayıp 18. yüzyılda Aydınlanma çağıyla gelişen, 19. yüzyıl pozitivizmi sayesinde yaygınlaşarak tüm dünyada etkisini hissettiren, 20. yüzyıla gelindiğinde bu yüzyılın egemen felsefî akımı mantıkçı pozitivizmle zirve noktasına ulaşan belli bir bilim paradigmasını ifade etmek için kullanıldığı görülmektedir (Aydın, 2007). Agust Comte kendi yüzyılı içinde entelektüel çevre içinde yaşanan birtakım sıkıntılardan bahsetmiştir. Comte'a göre kendi döneminin bunalımının, fikirlerin bunalımı olduğunun ve bu bunalımın sadece üstün bir fikrin (pozitivizm) ortaya çıkmasıyla çözülebileceğinin altını çizmektedir (Ritzer, Klasik Sosyoloji Kuramları, 2014).

Bilim ve din ilişkilerinde, mantıkî olarak, J. M. Yinger'in de belirtiği gibi, dört imkân mevcuttur: Buna göre söz konusu imkânlar; birbirleriyle ahenk içerisinde olabilirler, gerçekten özdeş olabilirler, birbirlerinden büsbütün ayrıdırlar ve bu bakımdan aralarında temel bir çatışmaya gitmezler; bilim ve dinin herhangi bir alanda çatışması halinde din bilime üstün ve "yüce gerçeklik" şeklinde addedilebilir veyahut da bilim gerçeğin yegâne ölçüsü şeklinde ittihaz edilebilir ve bu son durumda dinin bilimle çelişen hükümleri bilim adına geçersiz sayılarak reddedilebilir. (Coşkun, 2016, s. 215).

Pozitivist Kuramın Sosyolojideki Yeri

Sosyolojinin doğuşuyla birlikte doğa bilimlerinden sosyal bilimlere doğru yön kazanan Pozitivizm, sosyolojiyi birçok yönden etkilemiştir. 19. yüzyıl Avrupa'sında Bilimde, Edebiyatta, Sanatta, teknik ve siyasi alanda köklü değişiklikler yaşanmıştır. Bu değişiklikler, insanlığın sürekli bir "ilerleme" içinde olduğunu gösteriyordu. Pozitif değerler yüklü olan ilerleme kavramı sosyolojik bir tanım olmaya başlamıştı (Ballıkaya, 2015, s. 101).

Bilindiği u¨zere, sosyoloji kendini bilim statu¨su¨ne pozitivizm ile c¸ıkarmıştır. Bu işlevi ise layıkıyla (Comte'u geliştirerek) Durkheim Sosyolojik Yo¨ntemin Kurallarında yerine getirmiştir. Hem sosyolojinin konusunu, ontosunu (ontoloji) hem bilinen nesne ile bilen o¨zne arasındaki ilişkiyi ve sosyolojinin bilim olarak neliğini (epistemoloji) hem

de bu ontodan bilginin nasıl istihrac¸ edileceğini (metodoloji) tanımlamıştır. Ancak sosyolojik du¨şu¨nce ilk halinden (pozitivizm) sonra bu halin eleştirilmesi ile gelişimine (anlamacı sosyoloji) devam etmiş ve nihayetinde, şimdiki halde hem ontolojisi hem de metodolojisi Giddens'ın Yeni Sosyolojik Yo¨ntemin Kuralları ile son haline kavuşmuştur (Akpolat, 2007, s. 53).

Comte, pozitivizm adını verdiği düşünce sistemi ile toplum gelişmesini de, insan gelişmesini de bir temele oturtmuştur. Buna bir çerçeve kazandırmıştır. Bu çerçevenin kimi nitelikleri vardır. En temelde batı felsefe geleneği ile de ilişkilidir. Sözgelimi toplumların son gelişim aşaması olarak pozitif toplum, aynı zamanda mümkün son tarihsel aşamasıdır (Ertürk, 2005, s. 2).

Comte dışında Durkheim'ın pozitivist bilim yapma yaklaşımı sosyoloji alanında gelişime katkı sağlamıştır. Pozitivistlere göre önce olgu, sonra kuram gelir. Neden-sonuç ilişkisi zorunlu ve değişmezdir ve her olgunun bir nedeni vardır. Bu yaklaşım sosyoloji alanında hala nicel çalışmalar bağlamında önemini korumaktadır (Kütük & Şahin, 2017, s. 197).

Filmin Konusu

Sayıları İnsanlara Tercih Eden 1.Özne Ramanujan

Hikâye, Birinci Dünya Savaşı yıllarında, fakir Ramanujan (Dev Patel) 'un memleketinde muhasebecilik masasında düşük bir memur olarak çalışma sahneleriyle başlar (Wloszczyna, 2016). Ramanujan'ı diğer insanlardan ayıran bazı temel farklılıklar vardır. Zira bu farklılıklar filmin özellikle ilk dakikalarından itibaren seyirciye aktarılmaya başlanmıştır. Genel olarak toplumdan uzak yaşamayı ve insanlarla arasına set örmeyi arzulayan kişilerin kendilerince bazı gerekçeleri mevcuttur. Özellikle anlaşılmadıklarının farkına vardıkları zaman bu durum tetiklenin ve uzaklaşma süreci devreye girer.

Filmin başrol oyuncusu Ramanujan bu durumu açık bir şekilde ifade etmekten çekinmez ve sayıları insanlardan daha çok sevdiğini diyalog arasında eşine itiraf eder. Ramanujan sayıları, işlemleri, denklemleri ve diğer matematiksel ifadeleri görünmeyen rengârenk bir resme benzetir. Bununla birlikte sayıların kendisi için çok birçok şeyi ifade ettiğini belirtmesine rağmen herkesten bu durumu kabul etmelerini de beklemediğini açık yüreklilikle izleyiciyle paylaşır.

Okuması yapılan filmde başrol oyuncusunun öncelikli hedefi yoksulluktan dolayı bir araya gelemediği annesi ve eşini yanına aldırmak geçimini devam ettirmek için bir iş bulmaktır. Sayılardaki uzmanlığına rağmen diplomasının olmayışı Ramanujan'ın işe girmesinde en büyük engel olmaktadır. Uzun arayışlardan sonra bulduğu muhasebe kâtipliği işi hayal(ler)ini gerçekleştirmesi için ilk basamak olmuştur. İş yerinde göstermiş olduğu üstün performans sonrası patronu tarafından fark edilen Ramanujan'ın çalışmaları incelenme amacıyla patronun Trinity Üniversitesi'nde çalışan öğretim üyesi Profesör Hardy'e mektupla gönderilmiştir. Profesör Hardy tarafından yapılan araştırmalar sonucu

çalışmaların kayda değer derin çalışmalar olduğu kanaatine varıldığından Ramanujan'a üniversite tarafından davet mektubu yollanmıştır. Ramanujan Brahman olduğu için okyanusu geçmesine dini gerekçelerden dolayı yasaklı olmasına rağmen hayalini kurduğu matematik formüllerini içeren çalışmasını yayınlatma arzusuyla İngiltere'ye gitmeye karar vermiştir. Kıt imkânlara sahip olmasına rağmen annesini ve eşini geride bırakarak İngiltere'ye gider

Filmin kurgusunun derin bir anlama bürünmesi Ramanujan'ın İngiltere'ye adım atmasıyla başlamıştır.

Din- Bilim Çatışmasında Ramanujan ve Hardy Mücadelesi

Ramanujan İngiltere'ye sadece hayallerini götürmekle yetinmez bazılarına ne kadar ilkel ve gerici görünse de yanına gelenekleriyle dini yaşantısını da alır. Zaman zaman kadraja Ramanujan'ın dini ritüellerini yerine getirmedeki gayreti, dini yasaklardaki hassasiyeti de girmektedir. Filmin genelinde izleyiciye din-bilim çatışması, pozitivist öğretim üyesi Hardy ile dindar Ramanujan isimlerinin karşı karşıya getirilmesiyle sunulmaktadır. Ramanujan'la Profesör Hardy arasında geçen bir diyalogda: "Tanrı'nın düşüncesini yansıtmayan bir denklemin hiçbir önemi yoktur." cümleleriyle bilimin temelindeki ilahi güce vurgu yapılmıştır. Profesör Hardy Ateist olmasına rağmen bu cümleden çok etkilenmiş ve bu cümleyi filmin sonlarına doğru savunma salonundaki yaptığı konuşmada arada jüriye karşı kullanmıştır.

İşine ve Sayılara Âşık Pozitivist Temsili 2. Özne Olarak Profesör Hardy

Profesör Hardy yıllarını matematiğe ve akademiye veren Trinity Üniversitesi'nde hatırı sayılı bir konuma sahip bilim adamıdır. Akademiye öylesine büyük bir aşkla bağlıdır ki bütün hayatı boyunca aklından evlilikle alakalı hiçbir şey geçmemiştir. Hayatının merkezinde yer alana bilim, sadece evliliğini gerçekleştirmesine engel olmayıp bununla birlikte ispata dayalı olmayan kavramları (Tanrı algısı dâhil) zihin dünyasında dışlamasına sebep olmuştur. Toplumsal ilişkilerden kopuk, sosyal iletişim becerileri yetersiz ve çevresinde bu özelliklerinden dolayı kibirli biri olarak tanımlanan bireydir Profesör Hardy. Fikir dünyasında deney ve gözlemlerle kanıtlanmayan, ispatlarla ortaya konulmayan hiçbir şeyin yeri yoktur. Bu özelliklerinden dolayı kendisini 'Ateist' olarak tanımlamaktan çekinmemektedir.

Ramanujan'ı çok ilginç kılan, onun neredeyse tamamen içgüdüsel olarak gördüğü teoremlerdir. Hardy'e göre, Ramanujan elde ettiği sonuçlar için çoğu zaman düzgün bir açıklama bile yapamıyordu. Filmin orijinal ismindeki sonsuzluk, onun sonsuz matematiksel serilerin toplamını bir bakışta görebilme yeteneğine vurgu yapmaktadır (Yurtsever, 2017).

Profesör Hardy olayların geliştiği ilk zamanlarda kendisine tepeden baktığı, kimi zaman hakir gördüğü Ramanujan'dan çok şey beklemese de ilerleyen süreçte Ramanujan Profesör Hardy çok şaşırtarak kendine hayran bırakmıştır. Ramanujan'ı çok ilginç kılan,

onun neredeyse tamamen içgüdüsel olarak gördüğü teoremlerdir. Hardy'e göre, Ramanujan elde ettiği sonuçlar için çoğu zaman düzgün bir açıklama bile yapamıyordu. Filmin orijinal ismindeki sonsuzluk, onun sonsuz matematiksel serilerin toplamını bir bakışta görebilme yeteneğine vurgu yapıyor (Yurtsever, 2017).

Özellikle Profesör Hardy'nin son sahnelerde yer alan savunma yapılırken ağzından dökülen: "Vücudumdaki her bir hücreyle tersini düşünüyor olsam bile belki de o haklıdır. Matematik için öne sürdüğümüz mazeret bu değil mi? Bizler kesin mükemmeliyetin peşinde sonsuzluğu dolaşan kâşifleriz. Bu formülleri biz icat etmedik. Bunlar zaten var. Ramanujan gibi parlak beyinlerin tanrısal önsezilerle onları ispat etmesini bekliyoruz. Sonuç olarak şunu sormak istiyorum. Biz kimiz ki değil ki tanrıyı Ramanujan'ı sorguluyoruz?" cümleleri pozitivist düşüncenin din-bilim çatışmasında kalıplaşmış düşüncelerin alt üst oluşlarına işaret ederek kuramsal eleştirilerin özetini ortaya koymaktadır.

Newton Üzerinden Pozitivist Değerlendirme

Film boyunca ismi en çok duyulan isimlerden biri de hayatı boyunca birçok eser ortaya koyan Sir Isaac Newton'dur. Zira kendisi bazı sahnelerde matematik, fizik, felsefe ve astroloji gibi birçok alanda vermiş olduğu eserleriyle eşsiz ve rakipsiz olarak ifade edilmektedir.

Isaac Newton, İngiltere'nin Woolsthrope kasabasında 4 Ocak 1643'te doğmuştur. Erken doğumla dünyaya gelen Newton'un yaşama ihtimalinin zor olduğu düşünülüyordu. Yine de hayatta kalmayı başaran Newton, çocukluk döneminde yaşıtlarına göre oldukça zayıf ve çelimsiz bir fiziğe sahipti. Yaşıtlarıyla birlikte oyunlar oynayamadığı için oyuncaklarını kendi tasarlamaya başlamıştır. İlköğrenimi bölgedeki okullarda tamamlayan Isaac Newton'ı ilk keşfeden kişi dayısı William olmuştur. Yaşadıkları çiftliği yönetmesini isteyen Newton'ın annesini ikna eden yine dayısı William'dır. 1661 yılında Cambridge'deki Trinity Üniversitesi'ne giren ve daha sonra Cambridge Üniversitesi'nde okuyan Newton, daha üniversiteye girmeden analitik geometri hakkında çok önemli 2 farklı buluş gerçekleştirmiştir (Doğuş, 2018).

Dindar biriydi fakat bilinen Hristiyanlık öğretilerinin dışında bir inancı vardı ve bu sebeple gizliden gizliye Trinity Üniversitesi'nin din doktrinlerini reddediyordu. Matematiğe yaptığı katkıların yanı sıra Newton zamanının büyük bir kısmını ayrıca simya ve İncil'in kronolojisi üzerinde çalışmalar yapmıştır (Kömürcü, 2017).1690'ların başlarında Newton İncil'in orijinal kopyalarında teslisle ilgili bölümlerin çağdaş metinlerde tahrif edildiğini ispatladığını öne sürdüğü mektubunu Lock'a göndermiştir. Locke, yayınlamak için harekete geçmiş fakat Newton, anti-teslis görüşünün ortaya çıkması korkusunu taşıdığından geri çekilmiştir. Sonraki yıllarında kendini Daniel ve St. John'un kehanetlerinin yorumlanmasına ve antik kronolojiyle ilgili çalışmalara adamıştır. Bu her iki çalışması da ölümünden sonra yayınlanmıştır (Westfall, tarih yok). Bu yönüyle bakıldığında Newton Profesör Hardy'nin idolü olarak kabul edilebilir.

Ramanujan üniversite içinde tarihe ismini yazdıran kişilerin heykellerinin bulunduğu müzeye girdiğinde gözüne ilk çarpan ve gidip önünde büyük bir saygıyla durup tanzimde

bulunduğu heykelin sahibi Newton olmuştur. Heykelin karşısına geçer elini heykelin ayağına değdirip başına götürür. Bu kendi geleneğinde karşıdakine duymuş olduğu saygının bir ifadesidir. Zira bunu daha önce annesinden ayrılırken de yapmıştır. Heykelin karşısında dururken alttaki yazıyı fark eder. Cümle aradan uzun yıllar geçmesine rağmen çok iddialı bir düşünceyi yansıtmaktadır: "İnsanlar arasında ondan daha üstün bir akıl yoktur."

Sonuç

Pozitivizm, tüm tecrübesini olgulara ve gerçeklere dayandırmaya çalışan, tüm fizikötesi kavramaları kurgusal ve imkânsız gören; deneysel deneyime dayanmayan bütün çabaları gereksiz bir çaba olarak gören felsefi bir doktrindir. Pozitivizmin öncelikli hedefi, modern bilimi ve bilimsel yöntemi, yani deneyi ve gözlemi bilgi edinme çabasının temel ölçütü olarak kullan(dır)maktır. Buna bağlı olarak, metafizik ve dinsel her türlü açıklama, pozitivizme göre gerçeklikle uyuşmamaktadır; çünkü bir pozitivist için gerçek olan, bilginin deneyle kanıtlanmış olmasıdır.

Pozitivizm, tüm çabasını metafizik alanı reddetmek ve onun kurgusal bir efsane olduğunu ispatlamak için harcar. Pozitivizme göre insan zihninin duyusal alanın ötesinde bulunan bir dünyaya ait fikirleri kabul edilemez. Metafizik konusu şüphesiz bir şekilde reddedildiği gibi; bu konuya ait olan her yöntem ve bilginin varlığı da reddedilmiştir. Ancak bu mücadele her ne kadar katı sınırlarla sürüyor görünse de, yukarıda da belirttiğimiz gibi en başta Pozitivizmin fikir babası Comte ve arkadaşları *Voltaire*, *Rousseau*, *De La Martine*, *Renan*, *Simon* gibi Batı'lı pozitivist filozof ve pozitivist düşünürlerin tamamı dini tecrübeye karşı olduklarından ve buna alternatif oluşturacak bir deneyim ortaya çıkarmaya çalıştıklarından, onlarda dinin hakikatini sonraları kabul etmek zorunda kalmıştır ve önceleri karşı çıkmalarına rağmen daha sonra bu fikirlerine hizmet edecek pozitivist bir din kurmuşlardır. Doğa bilimlerinden sosyal bilimlere doğru başlayan bilimsel evrilmede, sosyolojinin doğuşuyla birlikte Comte'tan Weber ve Drukheim'a kadar birçok büyük sosyolog pozitivizmin bu baskın etkisinden kurtulamamıştır. Bu durum sosyolojinin uzun bir süre dini tecrübeyi yok saymasına neden olmuş ve bu aynı zamanda sosyolojinin gelişim sürecini de etkilemiştir.

Pozitivizmi her ne kadar Sonsuzluk Teorisi filmi ve bu filmin iki ana karakteri Profesör Hardy ve Ramanujan üzerinden tartışmış olsak da asıl anlatmaya çalıştığımız problem, pozitivizmin iki gözü olan insanı tek gözle görmeye zorlaması ve bu tek gözü her şeyin ölçütü olarak zorunlu kılmaya çalışmasıdır. Görmek, sadece tek gözle gerçek anlamını bulamayacağı gibi tek gözle yapılan tüm tanımlarda ontolojik olmayacaktır.

Kaynakça

Akay, A. (2005). *Postmodernizm*. İstanbul: M&L Yayınları.

Akpolat, Y. (2007). Durkheim'dan Giddens'a pozitivist sosyoloji. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 10*(2), 53-87.

Altıntaş, R. (2006, 04 08). *Pozitivizm ve din*. 07 15, 2018 tarihinde http://www.memleket.com.tr: http://www.memleket.com.tr/pozitivizm-ve-din-3032yy.htm adresinden alındı

Aydın, H. (2007, 12 1). *Modern bilime yönelik eleştiriler bağlamında din-bilim ilişkisi*. 01 25, 2018 tarihinde https://bilimvegelecek.com.tr: https://bilimvegelecek.com.tr/index.php/2007/12/01/modern-bilime-yonelik-elestiriler-baglaminda-din-bilim-iliskisi/ adresinden alındı

Ballıkaya, C. (2015). Pozitivizm tarihsel su¨rec¸ ı˙c¸erisindeki gelişimi ve sosyolojik du¨şu¨nceye etkileri. *Selc¸uk U¨niversitesi Edebiyat Faku¨ltesi Dergisi*(33), 87-106.

Coşkun, A. (2016). Din, bilim ve felsefe ı˙lişkileri. *Trakya U¨niversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 18*(1), 213-229.

DüşünBil Portal. (2007, 11 08). *19. yüzyılın iki önemli düşünce akımı:Pozitivizm ve bilimcilik*. 07 19, 2018 tarihinde https://dusunbil.com: https://dusunbil.com/19-yuzyilin-iki-onemli-dusunce-akimi-pozitivizm-ve-bilimcilik/ adresinden alındı

Doğuş. (2018, 02 23). *Isaac newton kimdir?* 08 12, 2018 tarihinde https://www.iyzi.net: https://www.iyzi.net/kim-kimdir/isaac-newton-kimdir.html adresinden alındı

Ebert, R. (2011, 10 26). *In Time*. 07 15, 2018 tarihinde https://www.rogerebert.com: https://www.rogerebert.com/reviews/in-time-2011 adresinden alındı

Faure, E. (2006). *Sinema sanatı*. (M. Gönen, Çev.) İstanbul: Es Yayınları.

Kömürcü, M. C. (2017, 12 26). *Sir Isaac Newton kimdir? Sir Isaac Newton neyi bulmuştur?* 08 12, 2018 tarihinde http://www.milliyet.com.tr: http://www.milliyet.com.tr/Sir-Isaac-Newton-kimdir--Sir-Isaac-Newton-neyi-bulmustur--molatik-365/ adresinden alındı

Kütük, B. Ş., & Şahin, M. (2017). Fizik alanındaki gelişmelerin sosyolojiye yansımaları: Pozitivizm. *Istanbul Journal of Sociological Studies, 2*, 183-203.

Kırel, S. (2012). *Ku¨ltu¨rel c¸alışmalar ve sinema*. İstanbul: Kırmızı Kedi Yayınevi.

Ritzer, G. (2014). *Klasik sosyoloji kuramları*. (H. Hülür, Çev.) Ankara: De Ki Yayınları.

Ritzer, G., & Stepnisky, J. (2018). *Modern sosyoloji kuramları*. (H. Hülür, Çev.) Ankara: Deki Basım Yayın.

Westfall, R. S. (tarih yok). *Sir Isaac Newton: English physicist and mathematician*. 09 26, 2018 tarihinde https://www.britannica.com: https://www.britannica.com/biography/Isaac-Newton adresinden alındı

Wloszczyna, S. (2016, 08 29). *The man who knew ınfinity*. 02 11, 2018 tarihinde https://www.rogerebert.com: https://www.rogerebert.com/reviews/the-man-who-knew-infinity-2016 adresinden alındı

Yurtsever, E. (2017, 05 23). *Sinemada bilim insanları – The man who knew ınfinity/ sonsuzluk teorisi*. 08 12, 2018 tarihinde https://sarkac.org: https://sarkac.org/2017/05/sinemada-bilim-insanlari-the-man-who-knew-infinitysonsuzluk-teorisi/ adresinden alındı